

© toate drepturile sunt rezervate autorului

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PĂTRAȘCU, MIHAI

Ușa deschisă/ Mihai Pătrașcu; Târgu Lăpuș:

Galaxia Gutenberg, 2020

ISBN 978-973-141-812-4

I. Pătrașcu, Mihai (autor)

www.galaxiagutenberg.ro

Editura Galaxia Gutenberg

435600 Târgu Lăpuș, str. Florilor nr. 11

Tel: 0723377599, 0733979383

email: contact@galaxiagutenberg.ro

PRINTED IN ROMANIA

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Mihai Pătrașcu

Ușa deschisă

Ediția a II-a, revizuită și adăugită

Galaxia Gutenberg
2020

CUPRINS

1. Cine a creat din piatră stilul gotic, arcul frînt?	9
2. De ce drumul spre credință e întotdeauna strîmt?	25
3. De ce prețul pentru lacrimi e mereu în necuvînt?	49
4. Cînd vom înțelege viața: astăzi, mâine, în curînd?	57
5. Ce îi dă puteri depline unui ne-nsemnat descînt?	79
6. Unde merge sufletul cînd trupul se ascunde în mormînt?	91
7. Cum să facem din vecie un etern așezămînt?	105
8. Cine știe să ne-arate unde este duhul sfînt?	137
9. Care-i pragul ce măsoară de la sfînt la cel prea-sfînt?	153
10. Cine oare-mi poate spune cine sînt eu cel ce sînt?	165

Cine știe să ne-arate unde este duhul sfânt? Care-i pragul ce măsoară de la sfânt la cel prea-sfânt?

Cine oare-mi poate spune cine sînt eu cel ce sînt? Sînt și pămînt, și gînd plătînd, și cînt cînd frînt cuvînt în vînt cîntînd, strigînd, mergînd pe rînd, ca un descînt în necuvînt cu-avînt arzînd în duhul sfînt...

În noapte, prin fapte, în șoapte...

1. Cine a creat din piatră stilul gotic, arcul frînt?

Aviatorilor eroi

Adrenalină, motoare încinse, lume multă, sfidarea legilor fizicii, curaj, pasiune, perfecțiunea gesturilor, cherosen ars, mișcări ferme și sigure, stăpânire de sine, concentrare maximă, evoluție, revoluție – sînt cîteva din apanajele celor care au ales, prin vocație sau continuînd o tradiție, lumea aviației. Stau printre cei mai buni piloți ai țării și mă bucur, împreună cu miile de oameni care asistă la un spectacol pe cer, de regalul oferit cu generozitate și pasiune, spre deliciul unui public care oscilează între momente de absența totală a respirației și aplauze explozive... Cuvintele sînt, în astfel de momente, improprii, nepotrivite, seci sau insuficiente. Oricum am încerca să le clădim, ele rămîn pierdute în zgomotul turat al motoarelor ce fac ca aceste minuni ale minții omenеști să creioneze pe cer trasee și poziții unde parcă imaginația nu mai are limite...

În tot vacarmul acesta bine controlat, cu plinul și diversitatea pregătirilor de la sol, de la alimentarea aeronavelor și pînă la stabilirea detaliilor de evoluție în formație, piloții au o concentrare maximă. Cuvinte puține, gesturi precise, timp bine drămuț, dăruire totală – este ceea ce se poate vedea în tot ceea ce fac. Nimic nu este în plus în gesturile lor – și un control total al gesturilor și gîndurilor trădează o pregătire de excepție, un caracter ferm, stăpânire de sine, profesionalism. Cu toate acestea, din cînd în cînd, văd în spatele gesturilor lor cîte un zîmbet și o licărire în ochi – e semnul că, dincolo de toate, umanitatea prevalează și că există lucruri care nu pot fi echivalate cu nimic. Zîmbetul lor chiar și schișat este, pentru mine, recunoașterea faptului că totul e pus la punct și că siguranța celor care își lasă viața în mîinile lor pentru a fi duși

spre diferite zări este asigurată... Lor, astăzi, le mulțumesc.

O doamnă mă trage, discret, de mână. E un om dedicat aviației, care a lucrat o viață în domeniu cu o pasiune greu de descris chiar și în cele mai frumoase cuvinte. Îmi arată un aranjament făcut de mîna ei din ramuri de brad, cu o floare roșie și o luminare aprinsă – l-a așezat jos, fără să facă notă discrepantă cu iarba în mijlocul căreia se pierde verdele bradului. Discret, ca viața ei, ca viața celor care nu mai sînt. *Este pentru aviatorii care nu mai sînt*, îmi spune, iar eu, pentru a nu fi trădat de lacrimile care țîșnesc, dau din cap, afirmativ, și plec. Plec cu gîndul că datorită lor noi sîntem acum aici, că mulțumită sacrificiului lor aviația este astăzi la nivelul la care o putem, cu toții, percepe.

Aviatorilor eroi, celor care și-au dedicat, dăruit sau sacrificat viața pentru ca astăzi zborul să fie parte din noi, pentru ca regaluri pe cer să se poată întîmpla, noi, astăzi, vă mulțumim.

Concorde

Un mare proiect european, după foarte mulți ani de cercetare și cu investiții enorme din partea statelor implicate s-a dovedit, în ciuda a ce se anunța la vremea lui, un eșec greu de evaluat. Proiectul unui avion supersonic de pasageri care, pînă la urmă, s-a materializat într-o cooperare anglo-franceză a fost unul din visele aproape de neimaginat pentru lumea aviației. Și nu numai. Pînă la urmă ideea, forma și performanțele neobișnuite (viteza de neatins pînă atunci, altitudinea de zbor, durata unui drum transcontinental) au devenit ceea ce s-a numit, sugestiv,

Concorde. Un proiect ambițios, care a forțat limitele fizicii (și nu numai), din mult prea mari orgolii politice. Ceea ce nu se spunea la ora respectivă era și expunerea pasagerilor la un flux dublu de radiații ionizante din cauza altitudinii mari de zbor (la 14.000 metri, față de cursele comerciale obișnuite, care zboară la 10-11.000 metri). De altfel dintre piloții care au fost instruiți pe acest aparat (și care au zburat cu el), astăzi mai sînt în viață foarte puțini, majoritatea murind din cauza radiațiilor la care au fost expuși.

Un eveniment nefericit face ca, la 25 iulie 2000, celebrul zbor AF 4590 care decolase de la Paris cu destinația New York să se prăbușească după nici două minute de la desprinderea de pe pistă. O sumă de neglijențe aparent nesemnificative a făcut ca cei 100 de pasageri, pe lîngă membrii echipajului (și chiar angajați ai unui hotel din apropiere, distrus complet din cauza impactului) să își trăiască ultimele clipe arzînd deodată cu cele aproape 200 de tone de cherosen din rezervoarele aeronavei. Deodată cu ei a ars și ideea unui proiect frumos, dar mult prea îndrăzneț pentru vremea lui. Probabil chiar și pentru vremurile de azi. Se spune că în aviație nu există o singură greșeală, ci doar o sumă de coincidențe care, combinate într-o anumită ordine, duc la dezastru. În cazul *Concorde*, începînd cu mentenanța unei aeronave făcută cu cîteva săptămîni în urmă de către personal insuficient pregătît (și care nu avea nici o legătură cu avionul în cauză), continuînd cu componența unor roți cărora nu li s-a găsit soluția optimă pentru a rezista unei presiuni enorme sau cu stratul destul de subțire al rezervoarelor de combustibil, terminînd cu un vînt neprielnic care a făcut ca decolarea să nu fi fost în condiții de normalitate, coincidențele au condus Concorde-ul la discordie. Și la un motiv întemeiat de lungi dispute.

Lecția pe care cei care au fost implicați în acest caz a fost una singură: *aviația nu este deviație, iar în aviație fiecare trebuie să își facă treaba cu profesionalism, dăruire și responsabilitate.* Dacă nu există conștiința faptelor noastre, în aviație mult mai mult decît în alte domenii, un gest aparent nesemnificativ – sau o faptă la primă vedere inocentă, dar deviată de la traseul normal – duce la dezastre.

În aviație nu e nevoie de cuvinte, promisiuni sau declarații – *pentru că aici e nevoie în primul rînd de conștiință.*

Ce am învățat eu de la George Ofrim

Ofrim. George Ofrim. Sau un alt-ceva. Dar întotdeauna la fel. Plin de umor și de învățăminte, plin de ceea ce nouă, celor de rînd, ne lipsește din plin: optimism și viață. Am învățat de la el în primul rînd că *forma supremă a egoismului este de a dărui pentru a putea fi fericit.* Forma locală a lui *dăruind, vei dobîndi* devine aici *dăruind, vei fi fericit!* A dărui fără să aștepti nimic în schimb, a împărtăși totul cu inima deschisă și a nu avea nici o așteptare de la cei din jur. A da cadouri celorlalți ca mod de a fi – pentru că existența noastră este, în sine, cel mai frumos cadou pe care l-am fi putut primi vreodată – este prima lecție pe care am învățat-o de la George Ofrim.

Am mai învățat că toate grijile și toate problemele care ne macină nu vin nici din lipsuri, nici din orgolii, nu au originea în neputințe sau în îndoieli, ci în *propriile noastre prejudecăți.* Important e nu a fi tu, cel ce se exprimă pentru a fi pe placul lumii, ci a fi tu, cel ce se manifestă din plin, fără rețineri, ca

și cînd azi ar trebui să trăiești ultima zi. Important este să faci bine, oriunde ai fi, în orice domeniu, lucrînd jucîndu-te și întru toate bucurîndu-te.

Am învățat că în viață trebuie să îți fie frică de 2 lucruri: de Cel de Sus și de a nu te face de rușine în fața oamenilor. Am învățat că oricît de greu i-ar fi unui om, simțul umorului poate depăși grijile și presiunea momentului; mai mult chiar, acest simț al umorului poate să depășească nu numai stări de spirit, ci și regimuri politice, sau, la limita lui, poate duce și la mîntuire.

Am mai învățat că *spațiul și sufletul sînt două instrumente de măsură a timpului, că sensul luminii nu este dat de ochi, ci de mers.* Pasul este cel care rînduiește și zidește lumina în locuri și fapte. Dacă nu ar fi prezența omului prin pas, zidirile și faptele ar fi fără ecou. George Ofrim este omul pentru care gesturile mărunte, eleganța, rafinamentul, demnitatea, noblețea devin pietre prețioase aruncate în peșterile de diamante, producînd ecouri în acustica inimilor noastre, reverberînd, ca o reacție în lanț, trăire și între oameni bunăvoire.

Oamenii sănătoși au foarte multe dorințe, pe cînd cei bolnavi au una singură – ar trebui să învățăm de la ei pușinul ca mod de a dori și simplitatea ca mod de a fi. Unui om îi trebuie foarte pușin pentru a trăi, îi trebuie însă foarte multe pentru a se afișa, pentru a arăta alt-ceva față de ce e în realitate.

Bunul simț este esențial și este adevăratul aliat pe termen lung al celor ce au parte de o prietenie adevărată, ca fundament al construcțiilor sociale.

Mă simt încătușat și totuși gata de zbor, simt gustul libertății absolute, care este picurată de doza pe care o iau, înfrigorat, de la tine, cu lacrimi care se spulberă în dorința de a uda pământul sufletesc de unde cresc zîmbetele florilor... Nici nu știu dacă trebuie să mă tem sau să mă bucur... Am senzația unei mari descoperiri cu care nu știu ce să fac, țin în mînă un diamant pe care nu știu cum să îl asortez...

Viața de după viață a lemnului

În Maramureș înveți că lemnul este o altă față a eternității... Prezent în marea parte a teritoriului nostru sub forma unui ocean verde, cu valuri de culoarea solzilor vii și cu o haină de bal mereu proaspătă, lemnul nostru nu este viu doar în stare naturală, ci sub plămada mîinilor de meșteri cu suflet mare, devine parte din viața noastră de zi cu zi. Dacă visul fiecărei pietre este să devină parte din catedrală, visul lemnului este să aibă loc în biserica noastră, simplă și zveltă; civilizația lemnului face ca, la noi, biserica să fie punctul de reper al universului, oferindu-i Maramureșului unicitatea într-o expresie. Viața de după viață a lemnului din păduri este martoră a eternității credinței și a trecerii oamenilor peste pragul înalt sau prin intrarea scundă din bisericile maramureșene; printr-un gest simultan, credinciosul care intră în biserica de lemn se smerește aplecîndu-și ușor capul, salutînd lumea celor nevăzuți dar atît-de-prezenți în viața noastră, dar și prin ridicarea piciorului, ca semn al înălțării ce va să vie. Apoi, o dată intrați, privirea surprinde inimi de lemn transformate în ferestre de lumină, locuri pe unde soarele pătrunde, prin tunele de raze, în spațiul unde Om și Creator își dau mîna și își deapănă viața; funia ca

simbol sculptat pe stîlpi ca element ce leagă destinul nostru de Existența Lui, soarele ca motiv ce țîșnește în raze, mult luminînd și grăind, amvonul unde, cu aleasă dantelă, dalta a sculptat frumosul vieții, culminînd cu altarul sfințit prin chiar rolul său de loc al trecerii, înnobilat cu aurul din aura sfinților...

Și, mai presus de toate, de la intrare și pînă în vîrfurile bisericii, de la fereastră la pecetar sau aghiazmă, peste tot se slăvește, aici, ca semn al vieții simbolice care se dă și după viața biologică a lemnului, nu piatra sau focul, nu aurul sau sticla, ci semnul și lemnul crucii... Lemnul e puntea prin care omul trece din lumea lui în lumea cea plină de viață a unui dincolo deplin, de vis, promis, descris,...

Îngerii din(tre) noi

Munchen. Octombrie. O zi ploioasă, mohorîță, cu picuri deși pe caldarîm și un zgomot înfundat, al zilei ce parcă nu vrea să înceapă din cauza întunericii și a ceții care tronează în voie. La un hotel din periferie, de muncitori cu ziua sau de turiști rătăciți, nici măcar personalul nu a apărut pentru servirea de dimineață.

Bubuituri surde, înfundate, trădînd un scîrțit de uși neîngrijite sau somnul mult prea puțin al celor ce urmează să își înceapă ziua, de cu noapte, pe șantier. Cuvinte aglutinate, neterminate, contorsionate, abreviate, chinuite, într-o bavareză autentică, în combinație cu sunetele care încearcă să imite o germană de emigranți. Pe holuri întuneric și, din loc în loc, cîte o lumină pală parcă de felinar murdar. Pînă și apa ce curge la grupurile

sanitare comune trădează frustrarea de a fi „condiționată” cu aerul de pe coloane, ieșind cu zgomote dureroase și cu scrișnete neregulate...

Într-o încăpere cu mai multă lumină, văd un chip desprins parcă din altă lume. La o masă, într-o tăcere monumentală, cu gesturi de o eleganță și o cuminenie ireale, o fetiță mănâncă și se uită la desene animate. Mai are puțin pînă să meargă la școală și își petrece timpul cuprinsă de magia poveștii pe care o urmărește. Un domn distins, și el din altă lume, caută dezorientat în încăperea ce se vrea a fi o sală de mese, negăsind un început în mesele lăsate în dezordine, cu farfuriile murdare.

Fetița îl observă și, cu o voce de un cristal auriu, îi spune ceva. Apoi îl îndrumă spre locul de unde se poate servi cu tacîmuri curate și farfurii imaculate. Se așează, cu aceeași eleganță și cuminenie, la locul ei, reluîndu-și în tăcere lumea poveștii. La un moment dat se ridică și își ia o cutie de lapte pe care nu reușește să o deschidă. Mă uit la mîinile ei delicate și îmi pare imposibil să poată face acest lucru. Ambalajul ieftin și grosier nu e conceput pentru a fi desfăcut fără un oarecare gest de forță.

Se uită la mine și mă roagă să o ajut. De altfel și mie îmi dă dificultăți cutia de lapte. După ce o desfac îi umplu cana de lapte, îmi mulțumește frumos și își reia locul, în tăcere, în poveste. După cîteva minute, cînd fetița consideră că a sosit timpul să plece, termină ce avea în farfurie, apoi își strînge tacîmurile și cana, le așează în sectorul cu vase de spălat, salută și pleacă. Cu aceleași gesturi elegante și cumini.

Fetița din Munchen e semnul că îngerii sînt din(tre) și prin(tre) noi, că oricît de mohorîtă și de înfundată ar fi realitatea, la un

moment dat Cel de Sus ne trimite semne și motive pentru a vedea frumusețea și lumina îngerilor. Și, în mare măsură, șansa de a-i urma...

Cea mai frumoasă moschee din lume

Se spune că cea mai frumoasă moschee din lume este cea a șicului Zayed din Abu Dhabi. După ce o vezi, e greu să mai ai cuvinte, pentru că totul aici este în versiune absolută. De la albul total care îți inundă ochii și te îndeamnă la o permanentă adorare, trecînd prin multele nuanțe de albastru din marmura sculptată în motive florale ce decorează stîlpii, zidurile, pardoseala sau diferite detalii arhitectonice și pînă la o mare de culori situate în gama caldă dintre galben, portocaliu și roșu, nimic nu este strident sau nelalocul lui. Este locul unde, uitîndu-te, ai senzația că realitatea depășește limitele imaginației – pentru că pe ale percepției cu siguranță le-a surmontat de mult. Dimensiunile ei impresionante o fac, la nivel fizic, ca fiind cea de-a treia din lume, dar cea mai frumoasă dintre toate. Cele 12 hectare pe care este construită fac ca aici, în interior, să poată avea acces 40 000 de oameni la rugăciune. Cel mai mare covor din lume acoperă o bună parte a moscheii – cele 35 de tone din lînă (în marea parte) constituie munca de 2 ani a 1300 de țesători, care au făcut peste 2 miliarde de noduri pînă ca minunea să fie terminată. Apoi vin candelabrele – 7 la număr, iar cel mai mare este al doilea ca dimensiune dintr-o moschee și al treilea din lume. Spre deosebire de primele două, candelabrul de aici încorporează milioane de cristale Swarovski – la cei 15 metri înălțime și 10 lățime nu e de mirare cum aceste numere ajung

la dimensiuni nebănuite și dau milioane de culori și străluciri reflexiilor luminoase.

Moscheea Șeicului Zayed este locul unde civilizația, știința, arta și inspirația fac ca milioanele de oameni care intră, anual, în ea, să se minuneze de frumusețea și miracolul existenței Omului și lui Dumnezeu, Allah, în oricare din cele 99 de cuvinte sub care este numit pe zidul Quibla, care arată direcția spre centru, spre Kaaba, spre Mecca.

Este un alt loc pe care, odată ce l-ai văzut, nu mai poți fi același...

Părintele Mihai

Părintele Mihai este unul din oamenii noștri de suflet care, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste păstorește, de peste 2 decenii, o comunitate ortodoxă din Elveția. Români, ruși, sârbi, ucraineni, elvețieni chiar — reprezintă câteva nații pe care, sub semnul dăruirii pentru oameni, le-a adunat și cărora le-a sporit corola de minuni. Am avut, la el, bucuria și revelația cuvântului care, din nefericire, noi ca români în țară îl uităm sau îl neglijăm tot mai mult: împreună. Am trăit și simțit vorba noastră românească — omul sfințește locul — și am avut parte de bucuria unor stări pe care nimic din ceea ce înseamnă bogățiile lumii nu ți le pot oferi. Părintele Mihai este unul care, indiferent de cine vine la el, nu refuză pe nimeni. Oficiază ceremonii din Zagreb la Roma, din Elveția până în Ucraina și are, alături, oameni pe care îi vezi că vibrează la starea de bine pe care o emană. Cea de-a 10-a ediție a unei

sărbători interculturale de la Lugano a reunit lume multă, de la preoți ortodocși din țară până la episcopul catolic din Lugano, de la personalități precum Sofia Vicoveanca sau artiști de la Opera Națională din Cluj și până la formații sîrbești care, într-un maraton al bucuriei, au cântat și încântat sufletele a peste 500 de oameni. Românii puțini, plecați din lipsuri sau neajunsuri, cu lacrimi în ochi și dor de tot ceea ce au lăsat acasă sînt mîngîiați de Omul care se sacrifică pentru ei, fără de timp. Îi ține ca pe un mănunchi de flori proaspete și le dă puterea de a se lega unii de alții prin cuvînt sau suflet. Prin trăire. Prin comuniune. În comunitate.

Cu parte de carte, oricît de departe, îi luminează și îi binecuvîntează. Fără încetare. Neobosit. Animat mereu de dorința de a face bine. De a propovădui valorile, credința, arta.

Și îmi dau seama că, în țară, tot ceea ce au dezbinat politicienii prin ceartă, oamenii de cultură sau de suflet pot reclădi prin artă. Vă mulțumim Vouă, celor care ne faceți să trăim și să simțim altfel! Mihai, Sofia, George, Alexandra, Olga, Silviu, Dan... ..